

Wojciech Nowakowski, Anna Gręzak, Paweł Szymański

Wyszembrok, st. IVa, gm. Mrągowo,
woj. olsztyńskie, AZP 21-69/-

Informator Archeologiczny : badania 29, 80

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

niej próchnicy występują 2-3 warstwy dużych fragmentów. Drugi poziom zalega nad polepą i spalenizną wyścielającą dno jamy. Jama ma charakter jamy odpadkowej (część skorup ma charakter braków ceramicznych).

Z eksploracji warstwy kulturowej osady oraz wypełniska jamy pochodzi blisko 2500 fragm. naczyń (w tym 134 brzegi). Poza kilkunastoma fragm. ceramiki kuchennej są to wyłącznie części szerokołnierзовych naczyń zasobowych.

Wyszembork, st. IVa
gm. Mragowo, woj. olsztyńskie
AZP 21-69/—

Uniwersytet Warszawski Instytut Archeologii

Badania prowadził dr hab. Wojciech Nowakowski przy udziale mgr Anny Gręzak i Pawła Szymańskiego (autor sprawozdania). Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego przy wsparciu Urzędu Gminy. Dziewiąty sezon badań. Cmentarzysko ciałopalne kultury bogaczewskiej (późny okres przedrzymski i okres wpływów rzymskich) i grupy olsztyńskiej (okres wędrówek ludów) oraz pojedyncze groby kultury łużyckiej (epoka brązu).

Stanowisko leży na płaskowyżu i krawędzi dość wysokiego, wschodniego brzegu jeziora Salet. W 1995 r. zbadano 300 m² w południowo-zachodniej, zachodniej i północno-zachodniej strefie stanowiska. Odkryto przy tym ok. 30 obiektów, w tym co najmniej 15 grobów ciałopalnych, w większości mocno zniszczonych przez orkę, oraz jeden szkieletowy pochówek koński (obiekt 251). Pozostałe obiekty to różnej wielkości i kształtu jamy o niejasnym przeznaczeniu, niektóre zapewne nowożytnie. Groby były umieszczane w skupiskach rozdzielonych szerokimi, pustymi pasami. W tym roku zakończono badanie takiego skupiska, położonego w północno-zachodniej części stanowiska. Większość grobów zawierała popielnice, ustawione na ogół w niewielkich, kolistych jamach, a następnie obsypane popiołem ze stosu pogrzebowego. Wyróżniał się tu obiekt 233f, w którym przykryta misą popielnica umieszczona była w jamie o prawie metrowej średnicy, warstwa popiołu zalegała jedynie przy dnie. Bardzo interesujący był również zachowany w całości podwójny grób 233g-h. Zawierał on dwie popielnice dwustożkowe, a w jednej z nich znaleziono brązową szpilę typu L wg B. Beckmanna (tzw. wariant Nikutowo) z fazy B₂/C₁. Pozostałe pochówki były na ogół ubogo wyposażone — pochodzą z nich głównie paciorki szklane, a rzadziej paciorki bursztynowe lub brązowe. Do ważniejszych znalezisk z obiektów należą: fragm. żelaznej późnorzymskiej zapinki — zapewne typu A 158 (grób 246), dwie najprawdopodobniej wczesnorzymskie zawieszki brązowe w kształcie wieloszyrchowego koła, ozdobione guzkami (grób 248) oraz żelazna nakładka na pas, stanowiąca miniaturę imacza (grób 233b). Pochodzący z okresu wędrówek ludów grób koński (251) zawierał dwie niewielkie żelazne sprzączki, wędzidło z rogowymi pobocznkami i nożyce żelazne. Natomiast w obiekcie 228b, będącym jamą użytkową, znaleziono naczynie przypominające tzw. typ praski z okresu wędrówek ludów.

Z warstwy ornej pochodzą m.in. następujące zabytki luźne: fragm. żelaznej sprzączki z nieruchomym kolcem przedłużonym w skuwkę (fazy A₃-B₁), denar Hadriana (lata 119-122), 3 niewielkie, brązowe sprzączki z owalną pogrubioną ramką, prostokątną skuwką i kolcem zaopatrzonym w metopkę (faza D), fragm. zapinki srebrnej, stanowiącej późny derywat typu A 167 (okres wędrówek ludów). Najciekawszym zabytkiem była jednak zachowana we fragmentach zapinka brązowa o powierzchni bogato zdobionej ornamentem reliefowym (tzw. Rankenornament), posiadająca pełną pochwękę i obudowaną kapturkiem szczytkową sprężynę, zdobioną na obu końcach masywnymi guzkami; bardzo szeroka cięciwa była tylko imitacją i spełniała jedynie funkcję dekoracyjną (okres wędrówek ludów).

Materiały i dokumentacja znajdują się czasowo w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Badania będą kontynuowane.